

HRVATSKI KUGLAČKI SAVEZ

S U D A Č K I N A P U T A K ZA EKIPNA NATJECANJA I PRVENSTVA RH SEZONA 2024./2025.

Lipanj 2024. godine

Na temelju članka 59. Statuta Hrvatskog kuglačkog saveza, Izvršni odbor Hrvatskog kuglačkog saveza, na sjednici održanoj 26. lipnja 2024. godine donio je;

S U D A Č K I N A P U T A K

ZA EKIPNA NATJECANJA I PRVENSTVA RH – sezona 2024./2025.

1. Na temelju Sportskog pravilnika i Pravilnika za održavanje kuglačkih državnih prvenstava, Sudačka komisija (SK) IO HKS-a je suorganizator državnih kuglačkih prvenstava.
2. Sudačka komisija HKS-a, temeljem Sportskog pravilnik, Pravilnika o radu i organizaciji kuglačkih sudaca (u daljnjem tekstu: Sudačkog pravilnika), drugih Pravilnika i odluka IO HKS-a, te Propozicija natjecanja, ovim nalogom utvrdila je način rada sudaca na utakmicama HKL-a.
3. Sva natjecanja moraju biti provedena na kvalitetan i ujednačen način, primjenjujući sve važeće Pravilnike HKS, Propozicije i Sudački nalog.
4. Ispravan, kvalitetan i ujednačen rad sudaca na natjecanjima (posebno glavnih sudaca), jedan je od preduvjeta za uredno, regularno i nepristrano provođenje svih natjecanja.
5. Na natjecanjima u sustavu kuglačkih natjecanja u RH suci moraju biti delegirani prema rangu i listama sukladno članku 28. Sudačkog pravilnika.
6. Prije početka utakmice ili natjecanja svi delegirani suci dužni su svoje sudačke iskaznice staviti na stol glavnog suca, gdje ostaju do kraja utakmice ili natjecanja, čime se trenerima/voditeljima klubova omogućava uvid u rang suca, pripadnost određenoj listi, te valjanost sudačke licence.
7. U slučaju da Zbor sudaca-sudačka organizacija u mjestu odigravanja utakmica nema dovoljno sudaca raspoređenih na potrebnim listama s važećom licencom, delegirat će suci iz drugih (bližih) organiziranih Zborova sudaca. Sve troškove dolaska sudaca u takvom slučaju snosi domaćin utakmice.
8. Organizaciju rada sudačke ekipe na utakmici, kao i nadležnosti pojedinog suca dogovara glavni sudac (u daljnjem tekstu: GS), a regulirana su Sportskih pravilnikom, Sudačkim pravilnikom, Propozicijama natjecanja, Sudačkim nalogom i drugim važećim pravilnicima HKS-a.
9. Kuglački suci koji su delegirani za ekipnu utakmicu ne mogu biti registrirani igrači ili treneri ili dužnosnici ili ovlaštene osobe kluba koji igra utakmicu. Suci ne smiju suditi natjecanja na kojima nastupaju kao igrači ili treneri. Izuzetak su sva ostala natjecanja osim ekipnih, u 1. i 2. stupnju natjecanja.
10. Voditelj lige ne može suditi utakmice u ligama koje vodi.
11. U slučaju spriječenosti dolaska na utakmicu za koju su delegirani, suci su obvezni o tome obavijestiti osobu koja delegira suce najmanje tri (3) dana prije odigravanja utakmice, nakon čega će se odrediti drugi sudac.

U slučaju iznenadne spriječenosti delegiranog člana sudačke ekipe ili kod prestanka rada kompjutera i pisača na utakmici, a nema dovoljno sudaca za ručno pisanje zapisnika, postupa se prema članku 49. Sudačkog pravilnika.
12. Svi suci, a posebice glavni, u pripremi za utakmice ili natjecanje obvezni su obnoviti znanje po svim važećim pravilnicima HKS-a, posebno proučiti Sportski pravilnik, Sudački pravilnik, Propozicije natjecanja i ovaj Nalog, kako bi ih u praksi mogli ispravno primjenjivati.

13. GS obvezan je doći na kuglanu najmanje 35 minuta prije početka utakmice ili natjecanja, a pomoćnik glavnog suca ili suci na stazama 20 minuta prije početka utakmice i javiti se GS.
14. Po primitku obrazaca navedenih u točki 2.4. Propozicija ekipnog prvenstva RH za sezonu 2024./2025. (u daljnjem tekstu: Propozicije) od domaćina (ako ih ne donese sam), najkasnije trideset (30) minuta prije početka utakmice GS uručuje obrazac za prijavu Delegacije ekipe treneru/voditelju gostujuće ekipe, obrasce za zamjenu igrača i popunjenu prijavu Delegacije domaće ekipe, a potom provjerava sljedeće:
 - a) temperaturu zraka kod sudačkog i natjecateljskog prostora, koja ne smije biti ispod + 15°C ili iznad + 35°C;
 - b) ispravnost rada automata i svih žaruljica na semaforima i totalizatorima koji signaliziraju određene znakove; ako su neispravni isti se isključuju iz upotrebe;
 - c) ispravnost rada fotočelija za prijestup i registraciju hitaca;
 - d) ispravnost znakova za stranice staza (tamo gdje nema ugrađenih kanala sa strane staze);
 - e) marku i ispravnost čunjeva; ako se utakmica igra na čunjeve koji imaju oprugu i kuglicu, te se utvrdi da su isti neispravni, a posebno opruge i kuglice, tada se isti moraju zamijeniti drugim, potpuno ispravnim, što posebno vrijedi za čunjeve broj 1, 2, 3, 4 i 6;
 - f) propisan broj ispravnih kugli;
 - g) ispravnost digitalnih ili šahovskih pokazivača vremena i to za svaku stazu posebno;
 - h) čistoću staza, rekvizita, i pribora,
 - i) krpe za brisanje natjecateljskog prostora;
 - j) valjanost i vlažnost spužvi koje se nalaze na držačima za kugle;
 - k) pribor za pisanje i ploča za upisivanje igrača i rezultata;
 - l) ispravnost razglasnog uređaja;
 - m) da li ima dovoljan broj stolaca za suce, sekundante, vodstava ekipa, dužnosnike HKS-a i novinare;
 - n) stol za glavnog suca (samo ako se piše ručno), koji mora biti smješten tako da GS ima pregled na sve staze na kojima se igra utakmica;
 - o) postavljenu zastavu Republike Hrvatske na sudačkom stolu ili na drugom mjestu u sklopu kuglane predviđenom za tu namjenu;
 - p) osvijetljenost staza, čunjeva, sudačkog i natjecateljskog prostora (vizualno);
 - q) ormarić prve pomoći;
 - r) prisutnost službe za uspostavu reda na kuglani – obvezno navesti ime i prezime;
 - s) prisutnost tehničkog osoblja – domara – obvezno navesti ime i prezime.
15. U slučaju da ne postoje potrebni uvjeti za odigravanje utakmice, potrebno je o tome sastaviti pisanu bilješku, koju supotpisuju GS i treneri/voditelji ekipe.

Odluka o neodigravanju utakmice može se donijeti samo u slučaju znatnih odstupanja od važećih pravila i odluka nadležnih tijela, odnosno u slučaju kvara uređaja zbog kojih nije moguće u regularnim uvjetima provesti natjecanje.

U slučaju neispravnosti ili neispunjavanja navedenih stavki, kao i drugih nedostataka, GS će primijeniti odluku IO HKS-a o mandatnim kaznama.

16. Glavni ili pomoćni sudac je obavezan prisustvovati nanošenju maziva na čunjska postolja. Nanošenje maziva može obavljati samo tehnička osoba-domar prijavljena u sudačkom izvješću uz dozvolu.

17. Po primitku pojedine prijave Delegacije ekipe GS pregledava da li je u prijavama sve upisano kako je predviđeno Propozicijama, potom iste potpisuje.

Nakon što GS zaprimi obje delegacije ekipe detaljno pregledava igračke iskaznice i ovjereni popis registriranih igrača s liječničkim pregledom, te utvrđuje ispravnost i valjanost sljedećih podataka:

- fotografiju igrača;
- HKS ID;
- ime i prezime, dan, mjesec i godinu rođenja igrača/ice;
- prijavljene igrače stranog (drugog) državljanstva;
- pripadnost klubu, pravo nastupa;
- registraciju igrača za tekuću godinu;
- valjanost liječničkog pregleda;
- ostale podatke koji se nalaze na igračkoj iskaznici HKS-a.

Pri pregledu prijave Delegacije ekipa GS je obavezan kod svakog igrača/ice, crvenom olovkom obilježiti da je pregledao sve potrebne podatke.

Treneri/voditelji ekipa imaju pravo uvida u igračke iskaznice.

18. Po završenom pregledu prijave Delegacije ekipa i igračkih iskaznica, GS, bez obzira na neku od nepravilnosti, iste zadržava kod sebe, odlaže ih na svoj stol gdje ostaju do završetka utakmice i potpisivanja Sudačkog izvješća; potom sve eventualne nepravilnosti evidentira u Sudačko izvješće.

U sudačko izvješće GS je obavezan navesti ime i prezime igrača koji nema evidentirani liječnički pregled u Aplikaciji, a za koji je dobio originalni pregled na uvid GS (mobitelom slika liječniku potvrdu koja mu je dana na uvid te šalje VL). U Sudačkom izvješće GS mora navesti eventualne mandatne kazne u polju predviđenom za to.

O tome, a posebno ako netko nema pravo nastupa kao i o nalazima pregleda kuglane, obvezno 10 minuta prije početka utakmice izvješćuje trenere/voditelje ekipa.

Potom na ploču upisuje vrstu i razinu natjecanja, broj kola, naziv ekipa, mjesta iz kojih su ekipe, te ime i prezime svih 6 igrača (prvo, lijevu stranu za domaćina, potom desnu za gosta) Ako je neki od igrača zamijenjen prije nego je bacio i jedan hitac tada se njegovo ime briše s ploče te se na ploču upisuje igrač koji ga je zamijenio, isto tako igrač koji nije nastupio ne uvodi se u ekipni zapisnik.

19. Trenutkom prijave Delegacije ekipe utakmica službeno počinje, a potpisom ekipnog zapisnika i sudačkog izvješća na kraju utakmice utakmica i službeno završava.

Prije i poslije tog trenutka nije moguća primjena onih odredaba Sportskog pravilnika, ostalih pravilnika HKS-a, Propozicija i ovog Sudačkog naputka, koji se odnose na samo odigravanje pojedine utakmice. Za eventualne propuste i prekršaje navedenih akata HKS-a učinjene prije ili poslije službenog trajanja utakmice, postupa se prema nadležnostima, obvezama i pravima koja utvrđuju ostali akti, a koja se odnose na takve prekršaje i propuste, a odnosi se na primjenu mandatnih kazni i sankcioniranja sudionika utakmice.

20. Svi pojedinačni zapisnici pišu se u jednom (1) primjerku.

Sva upisivanja u ekipnom i pojedinačnom zapisniku pišu se plavom ili crnom kemijskom olovkom.

Kazneni kartoni, zamjene igrača i ispravci izračuna rezultata, kao i ostali ispravci po glavnom sucu, označavaju se i pišu crvenom kemijskom olovkom.

21. Na kuglanama s ugrađenim centralnim računalom u slučaju kvara, suci nastavljaju ručno upisivati učinak kugle u pojedinačne Zapisnike igrača, osim u slučaju kada se utakmica prenosi putem video prijenosa te video prijenos kasnije ostaje javno dostupan tada je dovoljno upisivati samo ukupan učinak za svaki set i to u: pune, čišćenje, ukupno i promašaji.
22. Nakon pregleda igračkih iskaznica i utvrđivanja činjenica, GS igrača upisuje u Aplikaciju.

Kod ZAMJENE, u Ekipnom zapisniku igrača se upisuje prema prijavljenom startnom broju. Pričuvni igrači upisuju se po redosljedu nastupa i to ispod igrača kojeg mijenja, ime i prezime, broj igračke iskaznice, broj hica od kojeg je pričuvni igrač počeo s igrom (primjer treći igrač gostiju u ekipnom zapisniku), a srušene čunjeve kako je navedeno:

- ako je pričuvni igrač počeo s igrom od 11. hica, u tom slučaju se kod pričuvnog igrača upisuje samo ono što je srušio u 11., 12., 13., 14. i 15. hicu, kao na primjer 32 srušena čunja (primjer prvi igrač domaćina).
- ako je pričuvni igrač počeo s igrom od 16., 31. 46., 61. (itd., s prvim hicem u setu u pune ili u čišćenje), u tom slučaju se kod pričuvnog igrača upisuju podaci kao u prvom slučaju zamjene, ali bez srušenih čunjeva, jer su isti već zbrojeni u setu (primjer drugi igrač domaćina i treći igrač gostiju).
- ako je pričuvni igrač počeo s igrom od 117. hica, također se upisuju podaci kao prije, ali i srušeni čunjevi u 117., 118., 119. i 120. hicu, kao na primjer 9 srušenih čunjeva (primjer peti igrač gostiju).

Napominjemo da se u svim slučajevima i kod zamjena, svi srušeni čunjevi zbrajaju i upisuju na mjesto predviđeno za pune, čišćenje, ukupno, osvojeni set i poen, zajedno sa zbrojem srušenih čunjeva igrača koji je izašao.

 HRVATSKI KUGLAČKI SAVEZ ZAPISNIK 120 HITACA MJEŠOVITO		PRIREDBA PRVENSTVENA UTAKMICA			
		PRVE HKL-M, 1. KOLO			
KUGLANA	NN	U	ZAGREBU	DATUM	NN
Br. 1.	NN	K.K.	NN	IZ	ZAGREBA
IME I PREZIME		NAZIV KLUBA		MJESTO	
BROJ ISKAZNICE					

STAZA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1-10	11	12	13	14	15	11-15	SETOVI	UKUPNO	OSVOJENI SET	
																		90	PUNE	30	0,5
	Upis srušenih čunjeva, kartona i zamjena igr.											44	ČIŠĆENJE	30	134						
																	104	PUNE	60	1	
																	54	ČIŠĆENJE	30		158
																	101	PUNE	90	1	
																	63	ČIŠĆENJE	30		164
																	103	PUNE	120	1	
																	51	ČIŠĆENJE	30		154
																		UKUPNO		610	3,5
																				POEN	1

REKAPITULACIJA				
STAZA	PUNE	ČIŠĆENJE	UKUPNO	PRAZNE
1	90	44	134	1
2	104	54	158	1
4	101	63	164	1
3	103	51	154	0
UKUPNO	398	212	610	3

NAPOMENA:			
-----------	--	--	--

Potpis	Potpis	Potpis	Potpis
SUCI NA STAZI	GLAVNI SUDAC	ZAMJENIK GLAVNOG SUCA	IGRAČ

HRVATSKI KUGLAČKI SAVEZ

EKIPNI ZAPISNIK

Natjecanje 1. HKL-a

Kolo 1. Broj 1. Datum 05.09.2015.

Mjesto N.N. Kuglana N.N. početak 15:00 kraj 18:15

Ime i prezime igrač-a/ice 1. i 2. pričuva			Domaćin K.K. N.N.					Ime i prezime igrač-a/ice 1. i 2. pričuva			Gost K.K. N.N.							
br. iskaznice	od hica	čunjevi	iz Zagreba					br. iskaznice	od hica	čunjevi	iz Osijeka							
Prvi igrač			Pr.	Pune	Čišć.	Ukupno	Set	Poen	Prvi igrač			Pr.	Pune	Čišć.	Ukupno	Set	Poen	
111111			0	89	53	142	1		222222			0	81	52	133	0		
1. Pričuvni igrač			1	83	50	133	0	1	1.			0	94	51	145	1	0	
121212	11	32	0	88	53	141	1		2.			2	83	43	126	0		
2.			1	100	50	150	1		2.			2	91	48	139	0		
			2	360	206	566	3				4	349	194	543	1			
Drugi igrač			Pr.	Pune	Čišć.	Ukupno	Set	Poen	Drugi igrač			Pr.	Pune	Čišć.	Ukupno	Set	Poen	
131313			1	96	63	159	1		333333			1	86	53	139	0		
1. Pričuvni igrač			1	87	59	146	1	1	1.			1	88	54	142	0	0	
141414	61	-	0	86	50	136	1		2.			2	88	38	126	0		
2.			0	79	43	122	0		2.			0	87	68	155	1		
			2	348	215	563	3				4	349	213	562	1			
IME I PREZIME PRIČ.			Pr.	Pune	Čišć.	Ukupno	Set	Poen	Treći igrač			Pr.	Pune	Čišć.	Ukupno	Set	Poen	
151515			1	87	45	132	0		444444			0	93	43	136	1		
1.			0	92	62	154	1	1	1. Pričuvni igrač			0	87	62	149	0	0	
			1	92	42	134	1		2.			3	72	43	115	0		
2.			0	90	51	141	1		2.			1	89	45	134	0		
			2	361	200	561	3				4	341	193	534	1			
Četvrti igrač			Pr.	Pune	Čišć.	Ukupno	Set	Poen	Četvrti igrač			Pr.	Pune	Čišć.	Ukupno	Set	Poen	
161616			2	90	44	134	0		555555			0	83	61	144	1		
1.			1	93	43	136	0	0	1.			0	86	69	155	1	1	
			0	96	59	155	1		2.			0	87	54	141	0		
2.			0	91	54	145	1		2.			0	84	51	135	0		
			3	370	200	570	2				0	340	235	575	2			
Peti igrač			Pr.	Pune	Čišć.	Ukupno	Set	Poen	Peti igrač			Pr.	Pune	Čišć.	Ukupno	Set	Poen	
171717			0	90	53	143	0		515151			0	94	50	144	1		
1.			0	92	71	163	1	1	1. Pričuvni igrač			0	99	58	157	0	0	
			0	91	53	144	1		2.			2	94	35	129	0		
2.			1	95	44	139	1		2.			3	101	35	136	0		
			1	368	221	589	3				5	388	178	566	1			
Šesti igrač			Pr.	Pune	Čišć.	Ukupno	Set	Poen	Šesti igrač			Pr.	Pune	Čišć.	Ukupno	Set	Poen	
181818			1	84	36	120	0		616161			1	100	53	153	1		
1.			2	100	54	154	1	0	1.			0	95	42	137	0	1	
			0	92	42	134	0		2.			0	93	62	155	1		
2.			3	101	53	154	1		2.			0	94	53	147	0		
			6	377	185	562	2				1	382	210	592	2			
Ukupno:		Pr.	Pune	Čišćenje	Ukupno	Setova	Poena	Ukupno:		Pr.	Pune	Čišćenje	Ukupno	Setova	Poena			
		16	2184	1227	3411	16	4			18	2149	1223	3372	8	2			
Ekipno poena							2	Ekipno poena							0			

N.N.
(Kapetan)

1. N.N. "A"
2. N.N. "A"
3. N.N. "B"
(Suci / ime, prezime - lista)

6 2
Ukupno poena

2 0
Bodovi

(delegat)

N.N.
(Kapetan)

G.S / IME, PREZIME, LISTA
(Glavni sudac)

23. Sekundirati mogu sve osobe iz prijave Delegacije ekipe.

Za vrijeme nastupa pojedinog igrača trener/voditelj ekipe može savjete davati samo ako sjedi u ulozi sekundanta, što znači da nije dozvoljeno šetati od igrača do igrača ili stajati iza igrača.

Ako nema sekundanta koji sjedi trener/voditelj ekipe (ako nije u ulozi sekundanta) može savjete davati samo: kod izvođenja probnih hitaca, kod prekida zbog ozljede igrača, kod izmjenjene staza, te kod zastoja koji vrijedi za sve igrače, a da pri tom službena osoba mora radi otklanjanja nastalog zastoja ići u prostor automata.

Sekundant mora sjediti od početka seta te sekundiranje traje do trenutka kada se sekundant makne s mjesta za sekundiranje, jednom kada se sekundant digao s mjesta za sekundiranje više se u tom setu ne može vratiti, niti ga može zamijeniti drugi sekundant.

Od sekundanta koji u tijeku igre pojedinog seta dođe sekundirati, GS će zatražiti da isti obvezno napusti mjesto sekundanta.

24. Od trenutka predaje prijave Delegacije ekipe do potpisa Ekipnog zapisnika i Sudačkog izvješća, GS prati ponašanje svih osoba navedenih u prijavi Delegacije ekipe, te u slučaju učinjenog prekršaja po bilo kojoj odredbi pravilnika HKS-a, Propozicija i ovog Naputka iste kažnjava s predviđenim mjerama, zapisnički konstatira i podnosi izvješće.

Prema potrebi, na temelju utvrđenih činjenica, GS traži i zahtjeva poduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući i zahtjev za pokretanje stegovnog postupka, o čemu prije potpisivanja Ekipnog zapisnika i Sudačkog izvješća, obvezno izvješćuje trenera/voditelja ekipa.

Istu obvezu imaju i osobe navedene u prijavi Delegacije ekipa kao treneri/voditelji ekipa u odnosu na ponašanje i učinjene prekršaje sudaca, dužnosnika i članova kuglačkih udruga ili drugih osoba nazočnih na utakmici, o čemu prije potpisivanja Ekipnog zapisnika i Sudačkog izvješća obvezno moraju izvijestiti glavnog suca.

25. Svi igrači pojedine ekipe moraju nositi jednaku igračku odjeću (majica s natpisom i amblemom pripadajućeg kluba, gaćice, te čarape iste boje), dok sportska obuća može biti različita.

Treneri/voditelji ekipe i sekundanti mogu vršiti svoje dužnosti u sportskoj ili igračkoj odjeći s natpisom ili amblemom kluba kojeg predstavljaju, te u sportskoj obući.

26. Za vrijeme utakmice u prostor kuglane gdje se odigrava utakmica, pića koja koriste igrači (voda, sokovi), mogu se donositi samo u plastičnim bocama, a moraju biti smještene van natjecateljskog prostora.

27. Prije početka utakmice obvezno je predstavljanje Delegacije ekipa i to prema točki 5.1.3 Propozicija

Deset (10) minuta prije početka službenog odigravanja utakmice GS poziva igrače domaćina i gosta, te ih raspoređuje kod natjecateljskih prostora; potom putem razglasa pozdravlja sve prisutne, a gledateljstvo izvješćuje o sljedećem:

- a) nazivu lige,
- b) broju kola koje se odigrava,
- c) nazivu ekipa i mjestu iz kojeg su ekipe,
- d) igračima i to: prvo, kapetana gostujuće ekipe, a potom preostale gostujuće igrače; potom na isti način domaću ekipu,
- e) delegatu (ako je delegiran),
- f) trenerima/voditeljima i sekundantima ekipa: prvo gostujuće, a potom domaće, te GS
- g) preostalim sucima,
- h) gostima zaželjeti ugodan boravak a svima dobre rezultate,
- i) gledateljstvo zamoliti za sportsko i korektno navijanje.

Na pročitano ime i prezime, igrači/vodstvo idu na dvije srednje daske položnice u odnosu na kojima se igra utakmica; tamo gdje to zbog neke zapreke nije moguće, gost ide na drugu, a

domaćin na prvu dasku položnicu, računajući od lijeve na desnu stranu staza na kojima se igra dotična utakmica. GS može odmah postrojiti igrače na dasku položnicu ili igrači/vodstvo mogu izlaziti na dasku položnicu nakon što ih sudac pročita. Ovisi o odluci GS.

Nakon završetka najave utakmice i igrača, kapetan domaće ekipe najavljuje POZDRAV ZA (gostujuću) EKIPU, a potom svi igrači domaće ekipe zajedno pozdravljaju gostujuću ekipu. Nakon toga gost pozdravlja domaću ekipu. Nakon pozdrava gosti prolaze pored domaće ekipe i rukuju se.

Kapetani ekipa moraju biti prvi do glavnog suca.

Po obavljenim međusobnim pozdravima, pri izlasku sa staza, svi se pozdravljaju sa sucima utakmice (prvo gosti, a potom domaćini).

Nakon izvješća gledateljstvu, predstavljanju ekipa i pozdravu svih igrača i sudaca, GS kod igrača prvog bloka, utvrđuje da li su igrači u igračkoj odjeći i obući kako je predviđeno točkom 25 Naputka. U suprotnom obvezno tražiti da istu usklade, a ako nemaju, tada je obvezan primijeniti mandatne kazne. Iznimno na traženje igrača, GS će odobriti da igrač/ica može nastupiti u donjem dijelu trenirke u kojoj mora igrati od početka izvođenja probnih hitaca pa do završetka svog nastupa.

Prije početka svakog bloka igrača GS poziva igrače tog bloka i daje im znak da dođu na svoju stazu. Ako netko od pozvanih igrača po znaku suca ne dođe na stazu taj igrač gubi pravo nastupa nakon znaka GS za početak probnih hitaca prema Sportskom pravilniku i može se zamijeniti s drugim igračem.

28. Početak i završetak izvođenja probnih hitaca GS obvezno označava zviždaljkom ili glasovnom naredbom.

Također obvezno zviždaljkom ili glasovnom naredbom daje znak za službeni početak igre.

Na svaki znak GS, suci na stazama (ili osoblje na automatima) uključuju, odnosno isključuju mjerače vremena.

Postupak predstavljanja igrača (u tijeku zagrijavanja), izvođenja probnih hitaca i početak službenog odigravanja se ponavlja kod svakog bloka igrača.

29. U slučaju ozljede izuzev zagrijavanja, ozlijeđeni ili zamjenski pričuvni igrač (ako isti već ranije nisu nastupili), mora nastaviti s igrom (najkasnije) u roku od 10 minuta. GS u trenutku prijave o ozljedi, evidentira vrijeme i od tada teče vrijeme predviđeno za osposobljavanje igrača, koje maksimalno može trajati 10 minuta. U slučaju ponovne ozljede, sat se više ne zaustavlja.

Nakon dvije redovite zamjene, daljnja zamjena više nije moguća, pa niti uslijed ozljede.

Trener/voditelj ekipe GS mora zamjenu najaviti kako je navedeno u Propozicijama.

30. U tijeku igre, na zahtjev sekundanta (odnosno Trenera/voditelja ekipe), GS mora provjeriti da li ima potrebe za brisanjem staza; ako treba, osoba zadužena za brisanje staza istu će obrisati.

Vrijeme se zaustavlja igraču čija staza se briše i susjednim igračima. Ako je igrač zatražio brisanje staze, a nema potrebe za brisanjem staze kažnjava se disciplinskom mjerom.

31. Po završetku odigravanja pojedinog seta, igrači moraju na početku natjecateljskog prostora mirno, ne ometajući ostale igrače, čekati njihov završetak igre. Nakon završetka pojedinog seta (izuzev kod četvrtog), sudac na stazi dužan je (samo ako to nije na drugi način vidljivo), igračima objaviti tko je osvojio set i trenutno stanje u setovima, a nakon trećeg seta i ukupno stanje u srušenim činjevima.

32. Nakon završetka svakog seta osoba zadužena za brisanje staza obvezna je pregledati i prema potrebi obrisati natjecateljske prostore.

Igrači su dužni ukloniti ljepljive trake kojom su obilježili početni položaj te prilikom prelaska na novu stazu igrači pregledavaju svoj natjecateljski prostor te prema potrebi tražiti dodatno brisanje natjecateljskog prostora.

GS daje znak za početak novog seta nakon što su sve staze spremne za igru.

33. Zamjena staza vrši se samo na znak GS. Prilikom zamjene staza igrači se mogu kretati unutar obilježenih natjecateljskih prostora i nije dozvoljeno napuštanje istih.
34. Pomoćnik GS ili domaćin ako sudi jedan sudac nakon svakog odigranog seta upisuje na ploču srušene čunjeve: svaki set posebno, trenutno stanje u osvojenim setovima između pojedinih igrača (ako prikaz osvojenih setova nije drugačije vidljiv), a nakon 60, 90 i 120 hitaca i ukupno srušene čunjeve pojedinog igrača.

Na kuglanama koje imaju totalizatore koji odvojeno prikazuju srušene čunjeve u setu i ukupno srušene čunjeve za pojedinog igrača, na ploču ne upisuje ukupno srušene čunjeve.

Po završetku igre svakog bloka igrača, te nakon provjere zapisnika, GS na ploču upisuje ukupno srušene čunjeve svakog igrača, poene kod igrača, ukupno osvojene poene ekipe i razliku čunjeva.

Ako su kuglane opremljene digitalnim prikazom rezultata svakog seta (TV, projektor...) gdje su vidljivi svi rezultati i ukupni rezultat utakmice nije potrebno upisivati rezultate na ploču.

35. Po završetku odigravanja pojedinog bloka, na poziv GS igrači su dužni izaći na liniju izbačaja (vrh daske položnice) i čekati proglašenje neslužbenih rezultata. GS je dužan objaviti ime i prezime igrača, naziv ekipe, postignuti rezultat u čunjevima, osvojenim setovima i kome pripada poen. Igrači se blago naklone gledateljstvu i međusobno pozdrave.
36. Poslije svakog odigranog bloka, GS neslužbeno objavljuje ukupno stanje ekipa u osvojenim poenima i razliku u čunjevima. Razliku u čunjevima potrebno je napisati i na ploču.
37. Po završetku odigravanja zadnjeg bloka, GS objavljuje neslužbeni rezultat utakmice o ukupno srušenim čunjevima i osvojenim poenima.
38. Nakon provjere zapisnika igrača, potpisanog ekipnog zapisnika i sudačkog izvješća, a prema potrebi – ako ima promjena rezultata u odnosu na već objavljeni privremeni rezultat – GS će objaviti konačan rezultat utakmice.
39. U slučaju kvara svjetlosnih ili zvučnih pokazatelja, koji nepravilno registriraju određene podatke, a kvarovi su učestali i ne mogu se otkloniti, isti se isključuju iz uporabe.
Kada su pokazatelji isključeni, sudac na stazi je obvezan izvikivati broj srušenih čunjeva, tako da sekundant čuje koliki je učinak svake kugle, odnosno hica.
40. U slučaju kvara iz točke 39., sudac na stazi je obvezan nakon 10 i 15 hitaca u pune, izvijestiti igrača o zbroju čunjeva. Također, sudac je dužan pet (5) hitaca prije kraja igre u čišćenju igrača izvijestiti da je preostalo još pet (5) hitaca do kraja seta. Nakon završetka seta, sudac je dužan igrača izvijestiti o zbroju čunjeva i osvojenom setu.
41. Ispravnost pokazatelja i broj srušenih čunjeva utvrđuje sudac na stazi, a u slučaju prigovora od strane sekundanta konačnu odluku donosi GS.
42. Sudac na stazi uočenu grešku povremenog netočnog registriranja hitaca ili srušenih čunjeva mora odmah ispraviti, tako da pokazatelji u svakom trenutku budu točni i usklađeni sa zapisnikom igrača. Kod ispravke sudac na stazi će zaustaviti vrijeme i igrača, ako je to potrebno.
Ako se greške u pokazivanju učinka i rezultata ponavljaju, treba postupiti prema točki 40. i točki 41.
43. Na totalizatorima gdje postoji mogućnost prikazivanja rezultata u setu i ukupnog rezultata pojedinog igrača, prikazivanje rezultata teče kontinuirano.

Na totalizatorima gdje nema takve mogućnosti, prikazuje se samo rezultat seta.

44. Tijekom utakmice u službenom prostoru (prostor iza natjecateljskog prostora, odvojen od gledatelja), ako ima dovoljno mjesta, mogu biti: suci, delegacija ekipa i delegat, ako je delegiran.
45. Ako je službeni prostor veće površine, GS može dozvoliti nazočnost i većem broju službenih osoba koji su prijavljeni od strane domaćina ili gosta, kao što su: novinari, dužnosnici HKS-a, poznate sportske i javne osobe, te dužnosnici klubova domaćina i gosta.
46. Po završetku utakmice GS je obavezan sve popunjene obrasce, izvješća i eventualno najavljenju žalbu, dostaviti odgovornoj osobi domaćina. Ako je bilo najavljenih žalbi GS je obavezan o tome obavijestiti VL odmah nakon utakmice.

Popunjeni obrasci moraju biti složeni po redoslijedu: Ekipni zapisnik, kako je navedeno u gornjem desnom kutu zapisnika (izuzev kod kompjuterske obrade), crveni HKS-u, plavi gostu i crni domaćinu; pojedinačni, bez obzira koja je vrsta, prvi igrač domaćina pa prvi igrač gosta, pa drugi igrač domaćina i drugi igrač gosta itd.; na kraju prijavu Delegacije ekipe domaćina, a potom gosta, te Sudačko izvješće.

47. GS je obavezan predati po jedan primjerak kopije popunjenog Ekipnog zapisnika treneru/voditelju ekipe domaćina i gosta.

GS također je obavezan u ekipnom zapisniku, na za to predviđenom mjestu, upisati sve suce koji su sudili na utakmici.

48. **Svi suci obvezni su pridržavati članka 50. Pravilnika o radu i organizaciji kuglačkih sudaca glede ujednačenog odijevanja u suprotnome će se kažnjavati mandatnim kaznama.**

49. Radi što boljeg, kvalitetnog i ujednačenog rada sudaca, GS dužni su preko Aplikacije za svoje pomoćnike ili suce na stazama popuniti «OBRAZAC B – Ocjena rada suca».

Za GS temeljem članka 34. Sudačkog pravilnika, domicilni Zborovi sudaca su dužni osnovati komisije koje će pratiti i ocjenjivati rad glavnih sudaca.

Obrasci s ocjenama ostaju u domicilnom Zboru sudaca zbog godišnjeg praćenja rada sudaca i donošenja godišnje ocjene za svakog suca, a na zahtjev VL ili Sudačke komisije HKS-a (pogotovo kod spornih odluka i utakmica s prigovorima i žalbama), kopije ocjena se OBVEZNO dostavljaju tražitelju.

50. Svako odstupanje od naprijed navedenih akata HKS-a, GS je obavezan napisati i obrazložiti u svom Sudačkom izvješću.
51. Suci su dužni pridržavati se eventualnih dodatnih naputaka od strane Voditelja natjecanja i/ili Natjecateljske komisije koji nastanu zbog izvanrednih okolnosti.

Predsjednik Sudačke komisije HKS-a:

dr sc. Nenad Perši

Predsjednik HKS-a

dr. sc. Tonči Mikac